KEDVES OLVASÓINK bizonyára ismerik Fehér Klára Én sose kapok levelet című kisregényét. Emlékeztetőül: a könyv arról szól, hogy egy kisfiú, Kovács Zsoli nagyon szomorkodik, mert a környezetében mindenki kap valahonnan levelet, csak ő nem. Addig-addig búslakodik, míg végül elhatározza, ír és felad egy levelet ő saját magának. Végül is az történt, hogy a hiányosan címzett, s ezért máshová kézbesített levélre válaszolt neki egy másik Kovács Zsoli. S bár a válaszlevelet a szomszédék ötéves kisfia, Miklóska összetépte, Zsoli most már reménykedhetett benne, hogy ezután ő is kap levelet, találkozhat a druszájával és barátokká is válhatnak.

Fehér Klára kisregénye oroszul is megjelent a moszkvai Gyetszkaja lityeratura kiadásában. A könyv utolsó lapjához érve az ifjú olvasók a Szovjetunió minden táján felfigyeltek a kiadó kérésére: írják meg, tetszett-e nekik a könyv, és mondják el véleményüket az olvasottakról. És jöttek a levelek mindenünnen a moszkvai Gyermekkönyv-áruházba, ahol tanulmányozzák és őrzik a legkülönbözőbb leveleket, köztük a Fehér Klára könyvéről írt mintegy ötven olvasói véleményt is. Minden levélre az egyszerűség, az elbűvölő gyermeki közvetlenség, az őszinteség jellemző. A levelek arról tanúskodnak, hogy Fehér Klára írásával megnyerte az olvasókat.

Például a Tatár ASZSZK-ból, Zelenodolszk városából ezt írta egy kislány: „Ljuda Nyikulina vagyok, szeretek olvasni, és sokat is olvasok. Nagyon tetszett a magyar írónő, Fehér Klára könyve. Örülök, hogy Zsoli végül is kapott levelet egy olyan kisfiútól, mint ő maga. Remélem, hogy előbb-utóbb találkoznak, hiszen mindketten olyan rendes gyerekek! Milyen könyveket írt még Fehér Klára? Szeretném mindegyiket elolvasni."

Egy Ogyessza megyei kis faluból, Platonovkából írt Vologya Bondar. Az a kívánsága, hogy az írónő folytassa ezt a történetet: „Barátaimmal együtt szeretném tudni, hogyan találkozott a két Zsoli, bizonyára összebarátkoztak és együtt járnak iskolába."

A hetedikes Tánya Boriszova Harkovból más kéréssel állt elő: „Ha igaz mindaz, amiről Fehér Klára írt, ha valóban él Magyarországon egy ilyen kisfiú, aki sohasem kap levelet, küldjék el nekem a címét, írok neki. Írhatok neki oroszul?"

Nagyon tetszett a könyv egy Troickban lakó harmadik osztályos kislánynak, Ljuba Malovának is. Ő az írónőhöz, a Gyetszkaja lityeratura kiadóhoz és a Gyermekkönyv-áruházhoz egyaránt intézte sorait: „Kívánom önöknek, hogy minél több ilyen könyvet írjanak, hogy minél több hasonló könyvet jelentessenek meg, és kapjanak minél több levelet!"

Miután még sok levelet elolvastunk, a Gyermekkönyv-áruház levelezési osztályának munkatársaival beszélgettünk. Szvetlana Kovtun szerkesztő szívesen mondta el gondolatait:

— *Reggelente, amint megérkezünk, Eleonora Szkenderovával és Olga Cenidzével hármasban azzal kezdjük a munkát, hogy szétválogatjuk a napi postát. Ami a troicki kislány kívánságát illeti, Fehér Klára természetesen sok hasonló levelet kap, bizonyára még többet, mint mi. Egyébként előfordul, hogy egy nap két-háromszáz, sőt annál is több küldeményt kapunk, olvasóink a legkülönfélébb könyvekről írják meg véleményüket.*

— *Igaz* — folytatta Szvetlana Kovtun —, *szeretünk is a gyerekektől levelet kapni. Hiszen a Gyetszkaja lityeratura kiadásában megjelenő érdekes könyvek között egy sem akad, amely ne váltana ki élénk visszhangot a tudásra szomjas olvasókból. A levelekből érezzük, hogy a gyerekek izgalomtól dobogó szívvel írják őket.*

A további beszélgetésekből kiderült, hogy a Gyetszkaja lityeratura évenként mintegy hatszáz könyvet ad ki. Van köztük néhány magyar költő és író műve is. Most például két új verseskötet van nyomdában: egy József Attila-válogatás és egy Garai Gábor-kötet.

— *Olvassanak el még néhány levelet, amelyet Halasi Mária, Szabó Magda és Nagy Katalin könyveiről írtak* — javasolták az osztály munkatársai.

Több mint kétszáz iskolás gyerek mondta el véleményét Halasi Mária Egyszer csak csöngetnek és Az utolsó padban című regényéről.

A Kemerovo megyei kis faluból, Pjatinból Vera Kolda azt írta: „Üdvözöllek, kedves kiadó! Elolvastam Halasi Mária Egyszer csak csöngetnek című könyvét, és elhatároztam, megírom, mennyire tetszett. A könyvből megértettem, nem szabad olyan könyörtelennek lenni, mint Gabi volt. Örülök, hogy meggyőzték őt róla, és már megváltozott. Mindnyájan izgultunk a nagybeteg Sárikáért, s szívből örülünk, hogy tud már járni. S hogy nemcsak a szülei s más közeli hozzátartozói, hanem az osztálytársai is segítettek neki, együttéreztek vele és gondoskodással vették körül. Ez a könyv a jóra tanít. Egyszer irodalomórán a tanárnő azt kérdezte tőlünk: melyek azok a jellemvonások, amelyeket legtöbbre becsülünk az emberekben? Egyöntetűen gondolkodás nélkül azt feleltük: bátorság, akaraterő. De az egyik fiú azt mondta: „Szerintem első a jóság, s csak aztán jön a bátorság, az akaraterő." Halasi Mária könyve arra késztetett, hogy elgondolkozzam ezen."

Íme egy levél Celinográdból: „Ira Gavrilova vagyok, 13 éves. Érdeklődéssel olvastam Halasi Mária Az utolsó padban című könyvét. Őszintén bevallom, miközben olvastam, sírtam, úgy átéltem, mit érez Lakatos Kati, a cigány kislány, aki családjával Budapestre költözött. Milyen nehéz ennek a kislánynak megszokni az új, városi életet, az iskolát. Sírtam, aztán meg örültem, hogy Kati osztálytársai a védelmére keltek, amikor mások megbántották őt. Örültem, amikor arról olvastam, hogyan avatták Katit úttörővé."

Fájdalommal vettük tudomásul, hogy Halasi Mária már nincs az élők sorában. De kitűnő könyveinek visszhangjaként egyre jönnek a levelek a Szovjetunió minden tájáról. Az írónő könyvei utat találtak az ifjú olvasók fogékony lelkéhez, s a gyerekek tollat ragadtak, hogy elmondják véleményüket Lakatos Katiról, Sárikáról, Gabiról és társaikról.

Özönlöttek a levelek, amikor megjelent oroszul Szabó Magda Születésnap című könyve.

„Ljuda Zserlova ír önöknek a Burját ASZSZK egyik kis falujából, Kizsingából — olvastuk valamelyik levélben. — Szabó Magda regényében, amelyet nemrég olvastam, Jutka tetszik a legjobban. Erős jellemű, szorgalmas, energikus lány! Milyen gyöngéden bánik osztálytársaival! Ő jól tudja, mi a munka, a közösség, a barátság. Elolvasva a könyvet, komolyan elgondolkoztam saját magamról, arról, hogyan élek, tanulok, milyen vagyok, ha Jutkához és Boriskához hasonlítom magamat. Nem akarok a régebbi Boriskára hasonlítani, gondolom, ez sikerül is nekem, hiszen én a közösséget becsülöm. Szeretném, ha minden gyerek, aki olvasta Szabó Magda könyvét, elgondolkozna rajta, hogyan éljen a továbbiakban."

Még egy levél erről a könyvről: „Üdvözlet Kazahsztánból. Kedves szerkesztőség! Ahogy elolvastam Szabó Magda könyvét, rögtön írok. Hőse, Jutka milyen megértő és figyelmes az őrsével! Jó, hogy Bori a végén megértette: barátok és munka nélkül nem lehet élni. Szóval az egész könyv nagyon tetszett. A polcomon sorakozó kedves könyveimhez rakom most ezt is. Nagyon köszönöm Szabó Magdának — Aljonuska Kurdlova, Dzsambul megye, pahtaarali járás."

Rengeteg levél érkezett a gyerekektől Nagy Katalin Intőkönyvem története című könyvével kapcsolatban. Ezek a levelek is meghitt élménybeszámolók.

„Kedves szerkesztőség — írta Okszana Votyakova Kujbisevből. — Elolvastam az Intőkönyvem történetét, és el akarom mondani: nagyon tetszett a főszereplő, Melinda. Azért tetszik, mert értelmes és szerény, s ami a legfőbb: becsületes. Olvasás közben végigizgultam a könyvet, hogy végződik majd a történet. Örülök, hogy jó vége lett. Hálás köszönetem Nagy Katalinnak, amiért megírta nekünk ezt a jó és igaz könyvet, és köszönet a kiadónak, amiért megjelentette."

Más magyar írók könyveihez is sok észrevétel érkezik. Például Gergely Márta Szöszi, Tatay Sándor Puskák és galambok, Kántor Zsuzsa Práter utca, Petrovácz István Szombatra péntek, Szilvási Lajos Fekete ablakok című könyvéhez és más regényekhez, elbeszélésekhez.

A levélbeli megnyilatkozások nagyon különbözőek, hiszen különböző korú gyerekektől származnak: harmadikosoktól, negyedikesektől és végzős középiskolásoktól. Ugyanakkor a levelek bizonyos tekintetben hasonlítanak is egymásra.

Mindenekelőtt abban, hogy mind — kivétel nélkül — a szovjet gyerekek erős érzelmi vonzódását fejezik ki egyívású magyar társaik iránt, a velük való barátkozás óhaját; s az ifjak, az életbe kilépő fiatalok barátsága pedig igazán megható, szép érzelem.

G. Korotkevics